

Zbigniew Judycki

Fundacja Polonia Semper Fidelis

Tadeusz Kurek (rysunki portretów)

Związek Polskich Artystów Plastyków

Nasz los przestroga. W osiemdziesiątą rocznicę zbrodni na profesorach lwowskich

Słowa kluczowe

Lwów, ludobójstwo, nauka, Uniwersytet Jana Kazimierza, Politechnika Lwowska, Akademia Handlu Zagranicznego, matematyka, inżynieria budowlana, medycyna, pielęgniarstwo, ginekologia, pomniki

Streszczenie

W lipcu 1941 r. na Wzgórzach Wuleckich hitlerowcy rozstrzelali 23 profesorów i 2 docentów lwowskich uczelni, członków ich rodzin oraz osoby, które przebywały z nimi w chwili aresztowania. Niniejszy artykuł ukazuje ich losy i kariery naukowe, które przerwała zbrodnicza egzekucja i ma na celu upamiętnienia tej zbrodni z okazji jej 80. rocznicy. Ikonografią uzupełniającą artykuł są portrety profesorów wykonane współcześnie na podstawie archiwalnych fotografii.

Na podstawie list z wykazami nazwisk, stworzonych przez byłych studentów związanych z Organizacją Ukraińskich Nacjonalistów¹, wieczorem 3 lipca 1941 roku SS, gestapo i Żandarmeria Polowa aresztowały profesorów, będących pracownikami Uniwersytetu Jana Kazimierza, Politechniki Lwowskiej oraz Akademii Medycyny Weterynaryjnej, a 11 lipca Akademii Handlu Zagranicznego. Podczas aresztowań zdarzały się wypadki rabunku mienia uczonych, a także przejmowania ich mieszkań przez ówczesnych prominentów niemieckich i ukraińskich. Następnego dnia na Wzgórzach Wuleckich Einsatzkommando zur besonderen Verwendung², dowodzone przez Brigadeführera dr. Karla Eberharda Schöngartha rozstrzelało bez sądu 23 profesorów, 2 docentów, członków ich rodzin oraz osoby, które przebywały z nimi w chwili aresztowania, a także pisarza i tłumacza literatury francuskiej Tadeusza Boya-Żeleńskiego, kierownika Katedry Historii Literatury Francuskiej UJK.

W 2021 roku mija 80. rocznica lwowskiej kaźni, przypomnijmy zatem sylwetki światowej sławy polskich naukowców, których kariery przerwała zbrodnicza egzekucja.

¹ Ukraińska nacjonalistyczna organizacja polityczno-wojskowa założona w 1929 r. w Wiedniu. Kierowała się ideologią integralnego ukraińskiego nacjonalizmu, dążąc do zbudowania na ziemiach uznawanych przez nią za ukraińskie niepodległego państwa o ustroju zbliżonym do faszyzmu. W praktyce działała konspiracyjnie, głównie w II Rzeczypospolitej, prowadząc działalność terrorystyczną, dywersyjną, szkoleniową i propagandowo-oświatową. W 1940 doszło do rozłamu OUN na dwie frakcje, następnie organizacje: OUN-B (banderowców pod przywództwem Stepana Bandery) oraz OUN-M (melnykowców pod przywództwem Andrija Melnyka).

² Niemiecka jednostka policyjna specjalnego przeznaczenia utworzona w 1941 przed atakiem Niemiec na ZSRR, w celu „oczyszczenia terenu ze szczególnie niebezpiecznych osób”. Eufemizm nazwy oznaczał eksterminację części polskiej elity intelektualnej (uczonych, pedagogów, działaczy kultury), działaczy komunistycznych oraz Żydów. Einsatzkommando liczyło ok. 230 osób. Dowódcą oddziału był Brigadeführer dr Karl Eberhard Schöngarth. Oddział kwaterował we Lwowie przy ulicy Pełczyńskiej (w gmachu gestapo), jednak działał nie tylko w dystrykcie galicyjskim Generalnego Gubernatorstwa, ale i na terenie Wołynia (Komisariat Rzeszy Ukraina).

Kazimierz Bartel

Matematyk; ur. 3 marca 1882 we Lwowie, zm. 26 lipca 1941 we Lwowie, syn Michała i Amalii z domu Chadaczek. Wykształcenie: Szkoła Podstawowa w Stryju; Państwowa Szkoła Przemysłowa we Lwowie (mistrz ślusarski); Wydział Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej 1907; doktorat nauk technicznych 1909; habilitacja 1912; studia w zakresie matematyki i filozofii na Uniwersytecie Franciszkańskim we Lwowie oraz na Uniwersytecie Ludwika i Maksymiliana w Monachium. Pracownik naukowy Politechniki Lwowskiej (asystent w Katedrze Geometrii Wykreślnej, profesor nadzwyczajny i kierownik Katedry Geometrii Wykreślnej 1913, profesor zwyczajny 1917, rektor 1930). W 1918, jako uczestnik walk o polski Lwów, zorganizował 1. Pułk Saperów Kolejowych. Minister kolei żelaznych 1919–1920 i 1926; Prezes Rady Ministrów w pięciu rządach 1926–1930, minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego 1926. Poseł na Sejm RP 1922–1929; senator RP 1938–1939. Podpułkownik saperów WP. Autor publikacji książkowych: *Geometria wykreślna* (Lwów–Warszawa 1919), *Perspektywa malarska*, t. 1 (Lwów–Warszawa 1928), *Rzuty cechowane* (Lwów–Warszawa 1931). Doktor *honoris causa* Politechniki Lwowskiej 1936. Laureat nagrody im. Benedykta Dybowskiego 1938. Odznaczenia: Order Orła Białego, Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari, Wielka Wstęga Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Niepodległości, Krzyż Walecznych, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918–1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Krzyż Wielki Orderu Legii Honorowej (Francja), Krzyż Wielki Orderu Świętych Maurycego i Łazarza (Włochy, 1928). Aresztowany przez gestapo 2 lipca 1941 i na rozkaz H. Himmlera rozstrzelany 26 lipca 1941.

Antoni Cieszyński

Stomatolog; ur. 31 maja 1882 w Oleśnicy, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Twórca polskiej stomatologii i jeden z jej światowych pionierów. Wykształcenie: Gimnazjum Klasyczne Marii Magdaleny w Poznaniu; studia medyczne, stomatologiczne i filozoficzne w Berlinie i Monachium 1911; doktorat nauk medycznych 1911; profesor nadzwyczajny i kierownik Ambulatorium Dentystycznego Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Lwowskiego 1913; profesor zwyczajny 1917. Po wybu-

chu I wojny światowej zorganizował w Instytucie Dentystycznym placówkę Polskiego Czerwonego Krzyża. Z powodu ofensywy rosyjskiej i zajęcia Lwowa przez Rosjan we wrześniu 1914 ewakuował się najpierw do Tarnowa, a później do Wiednia. Założył tam oddział dla obrażeń szczękowych i poliklinikę stomatologiczną dla uchodźców z Polski. W czasie zamachu ukraińskiego na Lwów (1–22 listopada 1918) zorganizował Polską Służbę Sanitarną i punkty opatrunkowe dla rannych w części Lwowa zajętej przez Ukraińców. Dziekan

Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza 1926–1927. Twórca reguły izometrii w radiologii oraz techniki zdjęć rentgenowskich zewnątrzustnych. Redaktor własnego czasopisma „Dentystyka Polska” 1923–1939 oraz redaktor naczelny czasopism „Polska Stomatologia” i „Słowińska Stomatologia”. W latach 1913–1923 i 1935–1941 prezes Związku Lekarzy Stomatologów we Lwowie. Autor 375 prac naukowych oraz edytor czterotomowej *Nowoczesnej encyklopedii zdrowia* (Warszawa 1937–1939). Członek honorowy towarzystw stomatologicznych w Waszyngtonie, Buenos Aires, Pradze i w Wiedniu. Uehonorowany licznymi nagrodami m.in. nagrodą im. Willoughby’ego D. Millera przyznaną przez Międzynarodowy Związek Dentystyczny 1926. Odznaczenia: Krzyż Obrony Lwowa, Medal Niepodległości, Krzyż Zasługi Węgierskiego Czerwonego Krzyża. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Władysław Dobrzaniecki

Lekarz pediatra, chirurg plastyczny; ur. 24 września 1897 w Zieleńcach koło Borszczowa, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: Wydział Lekarski Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1922; doktorat wszech nauk lekarskich 1924; habilitacja 1931; profesor zwyczajny chirurgii Uniwersytetu Jana Kazimierza 1939. Uczestnik walk w obronie Lwowa 1918. Od 1936 dyrektor Szpitala Dziecięcego św. Zofii we Lwowie i ordynator Oddziału Chirurgii Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie. W okresie sowieckiej okupacji Lwowa kierownik sowieckiej Kliniki Chirurgii Szpitalnej w Instytucie Medycznym we Lwowie. Autor około 50 prac naukowych, z których znaczna część dotyczyła chirurgii plastycznej oraz badań immunologicznych chirurgii przeszczepu. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Jan Grek

Lekarz internista, specjalista w zakresie histologii, patologii i terapii chorób wewnętrznych; ur. 10 stycznia 1875 w Chorostkowie, obwód tarnopolski, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: Wydział Lekarski Uniwersytetu Lwowskiego; doktorat wszech nauk lekarskich 1901; habilitacja 1921; profesor nadzwyczajny 1923; profesor zwyczajny patologii szczegółowej i terapii chorób wewnętrznych Uniwersytetu Lwowskiego 1938. Asystent w Zakładzie Histologii, a następnie w Zakładzie

Farmakologii i Farmakognazji Uniwersytetu Lwowskiego 1901–1918; kierownik (pułkownik WP) Szpitala Epidemicznego we Lwowie 1918–1921; kierownik Kliniki Chorób Wewnętrznych, a następnie II Kliniki Terapeutycznej Uniwersytetu Jana Kazimierza 1926–1939. Podczas sowieckiej okupacji Lwowa członek rady miejskiej. Prezes 1926, a następnie sekretarz 1927–1939 Lwowskiego Towarzystwa Lekarskiego. Kolekcjoner dzieł sztuki. Zamordowany przez Niemców 4 lipca 1941, jego kolekcja antyków została przez nich zrabowana.

Jerzy Michał Grzędzielski

Lekarz okulista; ur. 17 maja 1901 w Kętach, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Władysława Leona i Marii z domu Wolff. Wykształcenie: Wydział Lekarski Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie; doktorat wszech nauk lekarskich 1925; habilitacja 1934; docent Uniwersytetu Jana Kazimierza 1934. Kierownik Kliniki Okulistycznej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1934–1939. Autor 30 prac naukowych, głównie dotyczących operacyjnego leczenia oka. Członek Towarzystwa Okulistycznego i Towarzystwa Lekarskiego we Lwowie. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Edward Wiktor Hamerski

Lekarz weterynarii; ur. 16 listopada 1897 we Lwowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Wiktora i Marii z domu Kunz. W czasie I wojny światowej w armii austriackiej, walczący (ranny) na froncie włoskim. Uczestnik obrony Lwowa podczas wojny polsko-ukraińskiej. Wykształcenie: studia rolnicze na Politechnice Lwowskiej 1922 oraz weterynaryjne w Akademii Medycyny Weterynaryjnej (specjaliza-

cja: choroby wewnętrzne zwierząt) we Lwowie 1930; doktorat nauk weterynaryjnych 1933; habilitacja 1938. Asystent, docent i zastępca profesora Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie 1938–1939. Od października 1939 był profesorem chorób wewnętrznych i zakaźnych zwierząt w sowieckim Instytucie Weterynaryjnym we Lwowie oraz kierownikiem Kliniki Chorób Wewnętrznych Zwierząt Małych. Autor 8 prac naukowych. Aresztowany i zamordowany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Henryk Hilarowicz

Chirurg; ur. 22 sierpnia 1890 w Warszawie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Józefa i Rozalii z Głębockich. Wykształcenie: Wydział Lekarski Uniwersytetu Lwowskiego; doktorat wszech nauk lekarskich 1914; habilitacja 1927; profesor nadzwyczajny 1937; profesor zwyczajny w Klinice Chirurgii Uniwersytetu Jana Kazimierza 1939. Uczestnik obrony Lwowa podczas wojny polsko-ukraińskiej jako lekarz trzeciej grupy lotniczej 1918–1919. Autor około 100 prac z dziedziny chirurgii. Poszukiwał pionierskich rozwiązań operacyjnych. Członek Międzynarodowego Towarzystwa Chirurgicznego w Brukseli 1929–1939. Aresztowany i zamordowany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Henryk Korowicz

Ekonomista; ur. 31 marca 1888 w Małinówce, zm. 12 lipca 1941 we Lwowie, syn Joachima. Wykształcenie: studia ekonomiczne na uniwersytetach w Monachium i Strasburgu; doktorat 1911; profesor nadzwyczajny 1927; profesor zwyczajny ekonomii politycznej i skarbowości 1931. Profesor i rektor Akademii Handlu Zagranicznego we Lwowie 1931–1939. Wykładał tam także w czasie okupacji sowieckiej Lwowa 1939–1941, gdy Akademię Handlu Zagranicznego przekształcono w Lwowski Państwowy Instytut Sowietckiego Handlu. Autor licznych prac naukowych z zakresu historii gospodarczej, koncentracji kapitału, polityki przemysłowej, handlowej i agrarnej. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany 12 lipca 1941 we Lwowie.

Włodzimierz Krukowski

Inżynier elektryk; ur. 19 września 1887 w Radomiu, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Antoniego i Heleny z Chmielewskich. Wykształcenie: Gimnazjum w Narwi; studia inżynierskie na Wydziale Matematyczno-Filozoficznym Uniwersytetu Petersburskiego oraz Wydziale Elektrotechnicznym Politechniki Darmstadtzkiej 1913; doktorat 1918; profesor zwyczajny Politechniki Lwowskiej 1930. Pracownik Instytutu Fizycznego Politechniki w Darmstadt; inżynier, a następnie naczelny inżynier i kierownik laboratorium elektrotechnicznego w firmie Siemens-Schuckert w Norymberdze 1912–1926; członek dyrekcji Polskich Zakładów Siemens-Schuckert w Warszawie 1926–1930. W latach 1928–1930 prowadził zlecone wykłady z liczników elektrycznych na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. W 1930 przeniósł się do Lwowa, gdzie został profesorem pomiarów elektrotechnicznych Politechniki Lwowskiej oraz kierownikiem Laboratorium Elektrotechnicznego. Prorektor ds. nauki

Politechniki Lwowskiej 1939–1941. Opublikował ponad 20 prac naukowych m.in. *Liczniki energii elektrycznej* (1930), *Der Wechselstrom-kompensator* (1920), *Nowe metody pomiaru oporności ogniw* (1934), *Podstawowe jednostki elektryczne i ich wzorce* (1933), *Zadania poszczególnych pracowni badawczych w dziedzinie miernictwa elektrotechnicznego* (1937). Zgłosił 60 patentów (w Niemczech, Danii, Włoszech, Holandii, Szwecji, Szwajcarii, Japonii, Anglii i Austrii). Najbardziej znanym jego patentem był licznik elektrolityczny o elektrodzie specjalnej. Do 1939 działało w Europie ponad milion takich liczników. Członek: Stowarzyszenia Elektryków Polskich 1926–1939, Akademii Nauk Technicznych 1934–1939, Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1937–1939, Polskiego Towarzystwa Politechnicznego 1937–1939. Kolekcjoner zegarów i książek o tematyce zegarmistrzowskiej. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany 4 lipca 1941 we Lwowie.

Roman Longchamps de Bériér

Prawnik (cywilista); ur. 9 sierpnia 1883 we Lwowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Bronisława i Heleny z domu Rieger. Wykształcenie: Gimnazjum we Lwowie 1901; Wydział Prawa i Umiejętności Politycznych Uniwersytetu Lwowskiego 1901–1905; prawnicze studia uzupełniające w Berlinie 1907–1908; doktorat nauk prawnych 1906; habilitacja 1916; profesor nadzwyczajny 1920; profesor zwyczajny Wydziału Prawa i Umiejętności Politycznych Uniwersytetu Jana Kazimierza 1922. W czasie walk o Lwów, w listopadzie 1918 był członkiem Milicji Obywatelskiej oraz Ochotniczej Ligi Obywatelskiej. Wykładowca prawa cywilnego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 1920–1939. Pracownik naukowy (kierownik Studium Sądowego 1930; dziekan 1923–1924, 1929–1932; prodziekan 1924–1925, 1932–1934, prorektor 1934–1935, 1937–1938; rektor 1939) Uniwersytetu Jana

Kazimierza we Lwowie. Zastępca radnego w radzie miasta Lwowa 1934. Członek Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej przygotowującej kodeks zobowiązań 1922–1933. Uczestnik licznych konferencji i zjazdów prawniczych w kraju i za granicą. Redaktor, a następnie wydawca „Przeglądu Prawa i Administracji”. Prezes Lwowskiego Towarzystwa Prawniczego 1938–1941. Odznaczenia: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Obrony Lwowa, Krzyż Małopolskich Oddziałów Armii Ochotniczej, Order Kawalerski Legii Honorowej. Aresz-

towany przez gestapo i rozstrzelany wraz z trzema synami (Bronisławem, Zygmuntem i Kazimierzem) 4 lipca 1941 we Lwowie.

Antoni Marian Łomnicki

Matematyk, współtwórca lwowskiej szkoły matematycznej; ur.

17 stycznia 1881 we Lwowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Mariana Alojzego i Marii ze Szczuckich.

Wykształcenie: gimnazjum we Lwowie; studia matematyczno-fizyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego oraz na uniwersytecie w Getyndze; doktorat 1903; habilitacja 1919; profesor nadzwyczajny 1920; profesor zwyczajny Politechniki Lwowskiej 1921. Nauczyciel matematyki w C.K. VII Gimnazjum we Lwowie i Prywatnym Gimnazjum Zofii Strzałkowskiej; dyrektor VII Państwowego Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki we

Lwowie 1926–1927. Od 1921 kierownik II Katedry Matematyki Politechniki Lwowskiej. Jego prace naukowe dotyczące rachunku prawdopodobieństwa i kartografii matematycznej miały charakter nowatorski i zaliczane są do światowego dorobku naukowego. Autor 41 prac, m.in. podręczników dla szkół średnich z geometrii elementarnej, trygonometrii i geometrii analitycznej. Kilkakrotnie wznawiano jego *Tablice matematyczne*, które używane są do dzisiaj. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Stanisław Mączewski

Lekarz ginekolog; ur. 2 września 1892 w Witkowie Miłakach, woj. warszawskie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: studia medyczne na uniwersytetach w Moskwie, Krakowie i we Lwowie 1918–1921; habilitacja 1929; docent położnictwa i ginekologii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1930. Dyrektor Państwowej Szkoły Położnych we Lwowie oraz ordynator Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie 1930–1939. Autor ok. 40 prac naukowych m.in. z zakresu nowotworów i gruźlicy narządu rodno. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 5 lipca 1941 we Lwowie.

Witold Walerian Nowicki

Lekarz; ur. 18 lipca 1878 w Bochni, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: Gimnazjum św. Anny w Krakowie 1896; studia medyczne i doktorat wszech nauk lekarskich na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie 1902; habilitacja 1908; profesor nadzwyczajny 1913; profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1919. Pracownik naukowy (kierownik Katedry Anatomii Patologicznej

1919–1939; dziekan Wydziału Lekarskiego 1923–1924 i 1939) Uniwersytetu Lwowskiego/Uniwersytetu Jana Kazimierza 1902–1941. Uczestnik walk (podpułkownik WP) o polski Lwów 1918–1919. Autor ponad 80 prac naukowych m.in. *O małżowinie usznej ze stanowiska morfologicznego i antropologicznego* (1900), *Statystyka raków na podstawie protokołów sekcyjnych* (1904), *Przyczynek do utkania tzw. raków mięsakowych* (1905), *Sekcja zwłok króla Jana III* (1908), *Badania nad istotą chromochłonną zwierząt i ludzi w schorzeniach nerek* (1909), *Dalsze badania nad stosunkiem nadnercza do*

nerek (1910), *Wpływ obniżonego ciśnienia na nadnercze* (1911), *Zur Kenntnis uber Niebennierenzysten* (1912), *Anatomja patologiczna* (1925–1936; 3 tomy), *Patogeneza raka płuc* (1932), *Rak jako zagadnienie w nauce* (1939). W pracy naukowej zajmował się patologią nowotworów i zmian postępowych oraz wstecznych, patofizjologią regulacji neurohormonalnej oraz onkologią doświadczalną. Na podstawie analizy sekcji zwłok króla Jana III Sobieskiego uzasadnił tezę o przewlekłej niewydolności nerek jako przyczynie jego śmierci. Redaktor naczelny „Lwowskiego Tygodnika Lekarskiego” 1910–1921. Prezes Izby Lekarskiej Lwowskiej; prezes Polskiego Towarzystwa Higienicznego; przewodniczący Lwowskiego Komitetu Zwalczenia Raka. Członek Polskiej Akademii Umiejętności 1930–1941 i Naczelnej Izby Lekarskiej 1935–1939. Jeden z inicjatorów utworzenia Muzeum Higieny we Lwowie 1937. W okresie sowieckiej okupacji Lwowa członek rady miejskiej. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany wraz z synem, dr. Jerzym Nowicim, asystentem w Zakładzie Higieny UJK, 4 lipca 1941 we Lwowie.

Tadeusz Ostrowski

Chirurg, taternik; ur. 4 lipca 1881 w Wiedniu, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Antoniego i Elżbiety z domu Mauler de Elisenau. Wykształcenie: studia medyczne na Uniwersytecie Warszawskim i Uniwer-

sytecie Kazańskim; habilitacja 1917; profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1923. Kierownik Kliniki Chirurgicznej UJK 1932–1939; dziekan Wydziału Lekarskiego UJK 1937–1938. Uczestnik obrony Lwowa i organizator punktu chirurgicznego podczas wojny polsko-ukraińskiej. Wprowadzał i upowszechniał pionierskie w Polsce metody chirurgicznego leczenia raka sutka, gruźlicy gruczołu sutkowego, stosowania operacji Thalmy w marskości wątroby, leczenia raka krtań, nerki wędrującej, chorób pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych.

Pierwszy w Polsce (wraz z W. Brossem) wykonał lobektomię. Prezes Lwowskiego Towarzystwa Lekarskiego i Towarzystwa Chirurgów Polskich. Członek Międzynarodowego Towarzystwa Urologicznego i Międzynarodowego Towarzystwa Chirurgicznego. Od 1909 był taternikiem i alpinistą, jednym z pionierów taternictwa bez przewodnika. Ważniejsze osiągnięcia: pierwsze wejście na Rogatą Turnię, dalej przejście na Staroleśny Szczyt i zejście jego północną ścianą – z Władysławem Lustgartenem i Czesławem Neufeldem (1903); pierwsze wejście na Gąsienicową Przełęczkę; przejście granią ze Żłobistego Szczytu na Ganek; zejście północną ścianą z Krywania; pierwsze przejście części wschodniej grani Gąsienicowej Turni; wejście południową ścianą na Ostry Szczyt. Kolekcjoner dzieł sztuki, które zostały zrabowane przez funkcjonariusza SD oraz przez kolekcjonera i jednocześnie niemieckiego kolaboranta Pietera Mentena³. Odznaczenia: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. Aresztowany i rozstrzelany 4 lipca 1941 we Lwowie. Z jego domu zabrani

³ Pieter Nicolaas Menten znany również jako Johann Peter Menten oraz Peter Nicolaus Menten; ur. 26 maja 1899 w Amsterdamie lub Rotterdamie, zm. 14 listopada 1987 w Loosdrecht w Holandii – holenderski przedsiębiorca i kolekcjoner dzieł sztuki. Zbrodniarz wojenny, sprawca morderstw na Polakach i Żydach, inteligencji polskiej, oraz zaboru ich mienia, dokonanych w lecie 1941. Był szóstym na liście najbogatszych Holendrów, majątek swój zgromadził dzięki grabieży wojennej, głównie z terenu Polski.

zostali i zamordowani: żona Jadwiga, dr Stanisław Ruff z małżonką i synem, ks. dr Władysław Komornicki (wykładowca WSD), Katarzyna Demko (nauczycielka) i Maria Rymanowa (nauczycielka).

Stanisław Pilat

Chemik; ur. 25 stycznia 1881 we Lwowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Tadeusza. Wykształcenie: C.K. Gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie 1899; studia chemiczne na Politechnice Lwowskiej oraz na uniwersytetach w Berlinie, Würzburgu i Lipsku; doktorat filozofii w dziedzinie chemii 1904; profesor 1922. Wieloletni pracownik przemysłu naftowego w Galicji, Rumunii, Czechach i w Polsce m.in. dyrektor państwowej rafinerii „Polmin” w Drohobyczu. Przewodniczący Komisji Likwidacyjnej, mającej na celu reorganizację przemysłu naftowego w Polsce i doradca

techniczny Karpackiego Towarzystwa Naftowego Galicji 1918. Profesor i kierownik Katedry Technologii Nafty i Gazów Ziarnych Politechniki Lwowskiej 1922–1939. Autor 18 patentów m.in. opracował nowe metody przeróbki ropy naftowej, które znalazły zastosowanie w Polsce, Rumunii i Meksyku. Opracowana przez niego metoda frakcjonowania mieszanin naftowych na zimno jest obecnie stosowana w USA. Członek miejskiej rady sowieckiego Lwowa. Odznaczenia: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Stanisław Michał Progulski

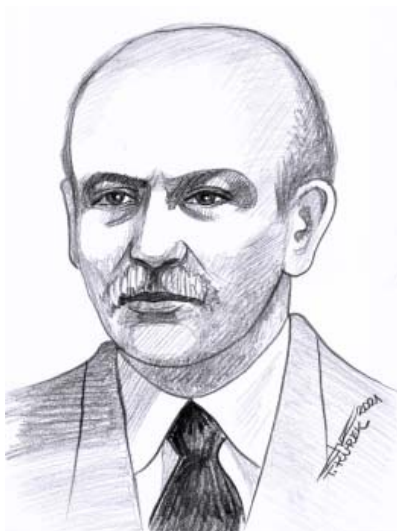
Lekarz pediatra; ur. 17 września 1874 w Nowym Sączu, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Stanisława i Adeli z domu Feyrich. Wykształcenie: gimnazja w Podwoleczyskach, Nowym Sączu i w Krakowie; stu-

dia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; studia specjalistyczne z pediatrii w Berlinie 1902–1904; doktorat wszech nauk lekarskich 1914; habilitacja 1922; profesor pediatrii Uniwersytetu Jana Kazimierza 1938. Lekarz w Klinice Pediatrycznej w Krakowie 1904, a następnie asystent prof. Jana Raczyńskiego na Uniwersytecie Lwowskim. W czasie I wojny światowej w armii austriackiej, a następnie w Wojsku Polskim w czasie walk o polski Lwów. Profesor w Klinice Pediatrii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1938–1939. Zajmował się m.in. etiologią dziecięcego zapalenia wyrostka robaczkowego, rozpoznawaniem gruźlicy u dzieci oraz zapaleniem opon mózgowych i rdzeniowych. Autor ponad 50 prac naukowych oraz podręcznika *Higiena niemowląt* (Lwów 1925). Opracował model cieplarki (inkubatora) dla noworodków (głównie wcześniaków) z płaszczem blaszanym, możliwy do stosowania w warunkach szpitalnych i domowych. Prezes lwowskich oddziałów Polskiego Towarzystwa Lekarskiego i Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego. Niezależnie od pracy zawodowej z wielką pasją zajmował się fotografią, uwieczniając na kliszy głównie portrety dzieci oraz zabytki i krajobrazy Lwowa. Kilkakrotnie pełnił funkcję członka Zarządu Lwowskiego Towarzystwa Fotograficznego. Podczas Międzynarodowej Wystawy Fotograficznej w Antwerpii otrzymał srebrny medal. Aresztowany i rozstrzelany wraz z 20-letnim synem Andrzejem 4 lipca 1941 we Lwowie.

Roman Rencki (do 1894 Roman Kamyk)

Lekarz; ur. 19 lipca 1867 w Rzeszowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Jana i Rozalii. Wykształcenie: Gimnazjum w Rzeszowie; studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie 1885–1890; doktorat wszech nauk lekarskich 1893; habilitacja 1902; profesor nadzwyczajny 1908; profesor zwyczajny patologii i terapii szczegółowej

chorób wewnętrznych Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1920. W 1894 aktywny uczestnik walki z epidemią cholery w Krakowie. Od 1897 pracownik naukowy Uniwersytetu Lwowskiego m.in. kierownik I i II Kliniki Internistycznej 1920, a w latach 1924–1926 dziekan Wydziału Lekarskiego. Kierownik oddziału chorób wewnętrznych szpitala powszechnego we Lwowie 1897–1920. W pracy naukowej zajmował się hematologią, gastrologią oraz takimi chorobami, jak białaczka, gruźlica czy malaria. Doprowadził do wysokiego poziomu dom

zdrojowy w Morszynie. Autor licznych prac naukowych m.in. *O wartości odżywczej i leczniczej mleka* (1898), *Trzy przypadki rwy kulszowej, leczone za pomocą pędzlowania skóry zagęszczonym kwasem solnym* (1898), *Barwione preparaty pasożytów zimnicy trzeciaczkowej* (1898), *O leczeniu gruźlicy przetworami złota* (1926), *O obrazie klinicznym grypy hiszpańskiej* (1918), *O policycemii* (1907). Prezes Lwowskiego Towarzystwa Lekarskiego 1909–1910. Członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności 1934–1939. Członek honorowy: Towarzystwa Lekarskiego w Lublinie i w Częstochowie, Korporacji Aragonia, Klubu Sportowego LKS Pogoń Lwów. Odznaczenia m.in. Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. Za wspieranie polskiej konspiracji aresztowany w październiku 1939 przez NKWD i więziony do wybuchu wojny sowiecko-niemieckiej. Aresztowany przez Niemców i rozstrzelany 4 lipca 1941 we Lwowie.

Stanisław Ruziewicz

Matematyk; ur. 29 sierpnia 1889 w Podstajach koło Kołomyi, zm. 12 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: studia matematyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego 1913 oraz na uniwersytecie w Getyndze 1914; doktorat filozofii 1913; habilitacja 1918; profesor nadzwyczajny 1921; profesor zwyczajny Uniwersyte-

tu Jana Kazimierza we Lwowie 1924. Dziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1932–1933; kierownik Katedry Matematyki Stosowanej w Akademii Handlu Zagranicznego we Lwowie 1934–1939; rektor Akademii Handlu Zagranicznego 1939; prorektor sowieckiego Lwowskiego Państwowego Instytutu Handlu Sowieckiego 1940–1941. Autor licznych prac teoretycznych (w języku polskim, francuskim i niemieckim), zajmujący się również wprowadzaniem do literatury naukowej nowoczesnych terminów matematycznych. Członek założyciel Lwowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 12 lipca 1941 we Lwowie.

Włodzimierz Jan Sieradzki

Lekarz; ur. 22 października 1870 w Wieliczce, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Apolinarego i Zofii. Wykształcenie: gimnazja w Krakowie i w Jaśle 1888; studia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (otrzymał złote stypendium im. cesarza Franciszka Józefa i cesarzowej Elżbiety); doktorat wszech nauk lekarskich 1894; studia uzupełniające w zakresie medycyny i toksykologii sądowej w Paryżu 1895–1896; habilitacja 1898; profesor nadzwyczajny 1899; profesor zwyczajny medycyny sądowej Uniwersytetu Lwowskiego 1904. Biegły sądowy na okręg krakowski 1896. Organizator

i kierownik Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Lwowskiego 1898–1941; dziekan Wydziału Lekarskiego 1908–1909 i 1919–1921 Uniwersytetu Lwowskiego/Uniwersytetu Jana Kazimierza; rektor UJK 1924–1925. Inicjator utworzenia pracowni do badań chemiczno-toksykologicznych przy Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jana Kazimierza 1927. Autor licznych publikacji z medycyny sądowej o kierunku ściśle przyrodniczym. W swoich badaniach koncentrował się nad wpływem tlenu węgla na poszczególne barwniki krwi, takie jak: hemoglobina, hematyna alkaliczna i kwaśna, hemoportyna kwaśna i alkaliczna. Współtwórca metody oznaczania hemoglobiny tlenkowo-węglowej – tzw. „próba Wachholza-Sieradzkiego”, która weszła do piśmiennictwa sądowo-lekarskiego na całym świecie. Członek honorowy Towarzystwa Lekarskiego w Wilnie i we Lwowie. Odznaczenia: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Kawalerski Legii Honorowej. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Adam Sołowij

Lekarz ginekolog położnik; ur. 26 maja 1859 we wsi Poturzyca, pow. sokalski, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: studia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; doktorat wszech nauk lekarskich 1884; studia specjalistyczne w zakresie ginekologii i położnictwa w Wiedniu; habilitacja 1900; profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1908. Ordynator Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie oraz dyrektor Szkoły Położnych. Autor wielu prac z zakresu zagadnień ciąży i porodu oraz

podręcznika dla położnych i akuszerki. Aresztowany i rozstrzelany wraz z 19-letnim wnukiem Adamem przez Niemców 4 lipca 1941 we Lwowie.

Włodzimierz Stożek

Matematyk; ur. 23 lipca 1883 w Mostach Wielkich koło Żółkwi, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie. Wykształcenie: Gimnazjum w Krakowie; studia matematyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, a uzupełniające na uniwersytecie w Getyndze; doktorat 1922; profesor nadzwyczajny 1923; profesor zwyczajny Politechniki Lwowskiej 1925. Podczas I wojny światowej służył w armii austriackiej. Kierownik Katedry Matematyki Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej 1921–1939; trzykrotnie pełnił funkcję dziekana Wydziału Inżynierii. Zajmował się m.in. teorią potencjału logarytmicznego i newtonowskiego. Autor wielu prac i współautor podręczników matematyki do szkół powszechnych, gimnazjów i liceów. Aresztowany i rozstrzelany przez Niemców wraz z dwoma synami 4 lipca 1941 we Lwowie.

Kazimierz Vetulani

Inżynier, teoretyk budownictwa; ur. 3 stycznia 1889 w Sanoku; zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Romana i Matyldy z domu Pisz. Wykształcenie: C.K. Gimnazjum Męskie w Sanoku 1907; studia w zakresie inżynierii lądowej na Politechnice Lwowskiej; doktorat nauk technicznych 1935; habilitacja 1939; profesor zwyczajny 1940. W czasie I wojny światowej porucznik w armii austriackiej, a następnie kapitan w korpusie oficerów kolejowych Wojska Polskiego. W 1918 budował pociągi pancerne w Nowym Sączu i Przemyśle oraz jeździł do oblężonego Lwowa. Wykładowca w Wyższej Szkole Technicznej Wojsk Kolejowych w Krakowie 1921–1924; asystent i wykładowca wytrzymałości materiałów w Katedrze Mechaniki Akademii Górniczej w Krakowie 1921–1922; kierownik Katedry Mechaniki Teoretycznej Politechniki Lwowskiej 1939–1939. Na Politechnice

Lwowskiej prowadził wykłady z mechaniki ogólnej, hydromechaniki i wytrzymałości materiałów. Autor prac w języku włoskim, hiszpańskim, niemieckim i angielskim m.in.: *Wyznaczanie nateżeń normalnych w łukach płaskich* (1911), *Mechanika ogólna i techniczna według wykładów w Akademii Górniczej w Krakowie w roku 1921–22* (1922), *Obliczanie naprężeń normalnych w przekrojach żelbetowych, pod wpływem kurczenia się betonu* (1923), *Obliczanie pracy istot żywych* (1925), *Konstrukcja wykreslna największego momentu zginającego w zagadnieniu wytrzymałościowym podłużnic skrzydeł*

samolotu. Przyczyńki do artykułu Prof. M.T. Hubera (1930), *W sprawie wybożenia* (1930), *Wartość siły podłużnej podczas powstawania wybożenia* (1931), *Sistema dellescale a 7-tte toni* (1931), *Circular models of music scales* (1932), *Una contribución a la cuestión del esfuerzo elástico de dos cuerpos* (1932), *O zastosowaniu pewnego przedstawienia geometrycznego do biometrii i statystyki* (1932), *The values of archyp found erroneus in Keiichi Hayashi tables* (1932), *Uber Anwendung einer geometrischen Darstellung auf Biometrie uns Statistik* (1935), *Rozważania w związku z wybożeniem poziomym toru kolejowego na podłożu płaskim, sztywnym i szorstkim* (1937), *Przyczynek do Coulomb'owskiej teorii naporu ziemi* (1938). Członek Polskiego Towarzystwa Matematycznego 1924–1939. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany 4 lipca 1941 we Lwowie.

Kasper Weigel

Geodeta; ur. 10 czerwca 1880 we Lwowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Józefa i Heleny z domu Thullie. Wykształcenie: II Gimnazjum Niemieckie we Lwowie 1898; Wydział Inżynierii Politechniki Lwowskiej 1898–1903; doktorat 1909; habilitacja 1911; profesor nadzwyczajny 1912; profesor zwyczajny 1918. Pracownik naukowy Politechniki Lwowskiej (wykładowca 1908–1918; kierownik Katedry Miernictwa 1918–1939; dziekan 1920–1921; rektor 1929–1930; pro-

rektor 1930–1931) 1908–1939. Prowadził prace naukowe w dziedzinie fotogrametrii, siatek triangulacyjnych i rachunku wyrównawczego. Współorganizator państwowej służby geodezyjnej. Autor prac naukowych m.in. *Wykreślne wyrównanie przy trygonometrycznym oznaczaniu punktów przez wcinanie* (1910), *Rachunek wyrównawczy wedle metody najmniejszych kwadratów oraz jego zastosowania przy rozmierzaniu kraju* (1923), *Zastosowanie spostrzeżeń warunkowanych z niewiadomymi w triangulacji* (1924), *Nowa metoda wyrównania triangulacyjnych sieci wieńcowych* (1928), *Geodezja (miernictwo)* (1938). Członek

założyciel Towarzystwa Budowy Panoramy Plastikowej Dawnego Lwowa; współzałożyciel i pierwszy prezes Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego 1930–1939; wieloletni przewodniczący Komitetu Narodowego Geodezyjno-Geograficznego Polskiej Akademii Umiejętności. Członek Komisji Stałej Międzynarodowej Unii Geofizyczno-Geograficznej. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany wraz z synem Józefem 4 lipca 1941 we Lwowie. Patron Katedry Geodezji na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej.

Roman Witkiewicz

Inżynier mechanik; ur. 8 lipca 1886 w Stanisławowie, zm. 4 lipca 1941 we Lwowie, syn Jana i Heleny z Hofmokłów. Wykształcenie: Gimnazjum w Stryju 1904; Wydział Mechaniki Politechniki Lwowskiej 1908; doktorat nauk technicznych 1915; habilitacja

1917; profesor nadzwyczajny 1922; profesor zwyczajny 1930. Kierownik Katedry Pomiarów Maszynowych Politechniki Lwowskiej 1921–1939; dziekan Wydziału Mechanicznego 1925–1926. Inicjator budowy Laboratorium Maszynowego 1821–1925. Czynny członek Akademii Nauk Technicznych⁴. Autor licznych prac naukowych. Członek rady miejskiej sowieckiego Lwowa. Aresztowany przez gestapo i rozstrzelany 4 lipca 1941 we Lwowie.

* * *

Dzięki inicjatywie prezydenta Wrocławia Rafała Dudkiewicza i mera Lwowa Andrija Sadowego na Wzgórzach Wuleckich odsłonięto 3 lipca 2011 roku pomnik poświęcony zamordowanym przez hitlerowców profesorom lwowskich uczelni. Monument, autorstwa prof. Aleksandra Śliwy, to brama zbudowana z betonowych bloków symbolizujących poszczególne przykazania chrześcijańskiego dekalogu, w przypadku wysunięcia się jednej z nich ze swojego miejsca całość się rozsypuje. Za bramą znajduje się przejście z przybitą do niego kartką, na której widnieje odręczny niemieckojęzyczny rozkaz „rozstrzelać”. Blok oznaczony rzymską cyfrą V jest częściowo wysunięty, co symbolizuje złamanie piątego przykazania chrześcijańskiego Dekalogu (Nie zabijaj).

Wcześniej pomnik poświęcony pomordowanym profesorom i ich rodzinom został odsłonięty 3 października 1964 roku przy placu Grunwaldzkim we Wrocławiu. Autorem monumentu, który przedstawia dwie stylizowane postacie w pełnej ekspresji scenie rozstrzelania był prof. Borys Michałowski z Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu. Na cokole pomnika umieszczono napis: NASZ LOS PRZESTROGA.

Zbigniew Judycki, Tadeusz Kurek

⁴ Akademia Nauk Technicznych – ogólnopolskie stowarzyszenie naukowe założone w 1920 r. w Warszawie jako instytucja użyteczności publicznej, którego celem było popieranie rozwoju w Polsce nauk technicznych oraz związanych z nimi nauk matematyczno-fizycznych i rolniczych. Ustawą z 25 maja 1939 r. zostało przekształcone w stowarzyszenie pozostające pod opieką państwa.

Pomnik pomordowanych profesorów lwowskich we Wrocławiu, autorstwa Borysa Michałowskiego⁵

Pomnik we Lwowie autorstwa Aleksandra Śliwy, poświęcony rozstrzelanym profesorom lwowskim⁶

Bibliografia (wybór)

- Ajnenkiel A., *Od rządów ludowych do przewrotu majowego*, Warszawa 1986.
- Albert Z., *Każń profesorów lwowskich – lipiec 1941*, Wrocław 1989.
- Biogramy uczonych polskich, cz. 6, Nauki medyczne*, red. A. Śródka, Wrocław 1991.
- Bonusiak W., *Kto zabił profesorów lwowskich*, Rzeszów 1989.
- Czerkis I., *Chłopcy z placu św. Jana*, „Tygodnik Sanocki” 2012, nr 50.
- Draus J., *Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie 1918–1946*, Kraków 2007.
- Garlicki A., *Od Brześcia do maja*, Warszawa 1986.
- Hryciuk G., *Polacy we Lwowie 1939–1944*, Warszawa 2000.
- Każń Profesorów Lwowskich. Wzgórza Wuleckie 1941*, Warszawa 2011.
- Lwowscy uczeni wymienieni w przesłuchaniach Banacha*, „Wiadomości Matematyczne” 2013, nr 49.
- Łoza S., *Czy wiesz kto to jest?*, Warszawa 1938.
- Maligranda L., *Antoni Łomnicki*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Matematycznego” 2008, nr 44.
- Mierzecka J., *Całe życie z fotografią*, Kraków 1981.
- Muzeum Higieny we Lwowie*, „Gazeta Lwowska” 1937, nr 35.
- Nicieja S., *Cmentarz Obrońców Lwowa*, Warszawa–Kraków 1990.

⁵ <https://pwr.edu.pl/uczelnia/aktualnosci/w-holdzie-pamieci-pomordowanych-profesorow-lwowskich-6727.html> [dostęp: 28.10.2021].

⁶ <https://dzieje.pl/aktualnosci/we-lwowie-upamietniono-rocznice-pomordowania-profesorow-universytetu-lwowskiego> [dostęp: 28.10.2021].

Nowe władze akademickie uniwersytetu Jana Kazimierza, „Gazeta Lwowska” 1939, nr 3.

Popławski Z., *Dzieje Politechniki Lwowskiej 1844–1945*, Wrocław–Kraków 1992.

Radwańska-Paryska Z., Paryski H., *Wielka encyklopedia tatrzańska*, Poronin 2004.

Rektor Politechniki Lwowskiej, „Gazeta Lwowska” 1929, nr 129.

Władze Politechniki Lwowskiej, „Gazeta Lwowska” 1939, nr 155.

Zbigniew Judycki

Polonia Semper Fidelis Foundation

Tadeusz Kurek (portrait drawings)

Association of Polish Artists and Designers

Our Fate a Warning. On the 80th anniversary of the massacre of Lwów professors

Keywords

Lwów, Lviv, genocide, science, University of Jan Kazimierz, Lwów Polytechnic, Academy of Foreign Trade, mathematics, construction engineering, medicine, nursing, gynaecology, monuments

Abstract

In July 1941 on Wulecki Heights in Lwów, the Nazis shot 23 professors and 2 docents of Lwów universities, members of their families, and people who were with them at the time of their arrest. This article presents their fates and academic careers, which were interrupted by the criminal execution, and aims to commemorate this massacre on its 80th anniversary. The iconography supplementing the article consists of contemporary portraits of the professors made on the basis of archival photographs.

Zbigniew Judycki

Polonia Semper Fidelis Stiftung

Tadeusz Kurek (Zeichnungen von Porträts)

Verband der Polnischen Bildenden Künstler

Unser Schicksal ist eine Warnung. Zum 80. Jahrestag des Verbrechens an den Lemberger Professoren

Schlüsselwörter

Lemberg, Völkermord, Wissenschaft, Johannes-Kasimir-Universität, Nationale Polytechnische Universität Lwiw, Akademie für Außenhandel, Mathematik, Bauingenieurwesen, Medizin, Krankenpflege, Gynäkologie, Denkmäler

Zusammenfassung

Im Juli 1941 erschossen die Nazis in den Wulecki-Hügeln 23 Professoren und 2 Assistenzprofessoren der Lemberger Universitäten, ihre Familienangehörigen und Personen, die bei ihrer Verhaftung dabei waren. Der vorliegende Artikel beleuchtet ihre Schicksale und akademischen Karrieren, die durch eine verbrecherische Hinrichtung unterbrochen wurden. Der Artikel will anlässlich des 80. Jahrestages dieses Verbrechens daran erinnern. Die Ikonographie, die den Artikel ergänzt, sind Porträts von Professoren, die auf der Grundlage von Archivfotos gemacht wurden.

Збигнев Юдыцкий

Фонд Polonia Semper Fidelis

Тадеуш Курек (рисунки портретов)

Союз польских художников

Наша судьба – это предупреждение. К 80-й годовщине расстрела львовских профессоров

Ключевые слова

Львов, геноцид, наука, Университет Яна Казимира, Львовский политехнический институт, Академия внешней торговли, математика, строительная инженерия, медицина, сестринское дело, гинекология, памятники

Резюме

В июле 1941 года на Вулецких холмах нацисты расстреляли 23 профессора и 2 доцентов львовских университетов, членов их семей и людей, присутствующих с ними во время ареста. Целью данной статьи, рассказывающей об их судьбах и научной карьере, которым положила конец преступная казнь, является увековечение памяти об этом преступлении по случаю 80-летия его совершения. Статья дополняется изображениями – портретами профессоров, выполненными в наше время на основе архивных фотографий.